

WYSTĄPIENIE PREZESA ZWIĄZKU EEMERYTÓW i RENCISTÓW SG KOL. SŁAWOMIRA MATUSEWICZA

**W DNIU 6.06.2025 R. PODCZAS UROCZYSTEGO APELU Z OKAZJI 80. ROCZNICY
OBJĘCIA OCHRONĄ GRANIC POLSKI PRZEZ WOJSKA OCHRONY POGRANICZA.**

**Szanowni Państwo, Drodzy Weterani, Rodziny, Przyjaciele, Żołnierze,
Funkcjonariusze!**

Dziś stajemy w zadumie i z głębokim szacunkiem wobec tych, którzy przed 80. laty tworzyli historię Wojsk Ochrony Pogranicza. To nie tylko rocznica powstania formacji i objęcia przez nią ochrony granicy Naszej Ojczyzny – to rocznica ludzi. Ich służby, ich poświęcenia, ich cichego bohaterstwa.

W pieśni „Na Strażnicy” padają słowa: **„Gdy ty śpisz kraju strzeże ktoś tu, by cię nikt nie zbudził ze snu”**.

To właśnie ten duch — czuwania, odpowiedzialności i gotowości — towarzyszył żołnierzom WOP każdego dnia. Z dala od zgiełku miast, w milczeniu lasów i wiatrach gór chronili Polskę. Chronili nas.

Nie możemy dziś mówić o tej historii, nie pochylając głów przed tymi, którzy nie wrócili ze służby. Którzy zostali na tej granicy na zawsze — nie w mundurze, ale w pamięci, w sercu, w modlitwie. Ich nazwiska wryte są nie tylko na tablicach pamiątkowych, ale przede wszystkim w naszej zbiorowej wdzięczności.

Przypomnę - tutaj w lapidarium, do którego w późniejszym czasie przejdziemy, znajduje się tablica na której wryte są nazwiska 20. żołnierzy byłej Pomorskiej Brygady WOP, którzy zgineli w ochronie Granicy Państwowej zaczynając od poległego w dniu 17 lutego 1946 r. szer. Hieronima Waligórskiego, a kończąc na poległym w dniu 29 marca 1958 r. szer. Marianie Gabrysiaku.

W dniu 10 lutego 1947 r. w Rycerze Górnej w czasie służby granicznej od bratobójczej kuli zgineli - kpt Zbigniewa Plewa, st szer Stanisław Koziół, szer Stanisław Duda.

W dniu 20 sierpnia 1957 r w Gubinie poległ w służbie granicznej st. szer. Zenon Hład. Z opowiadania mojego ojca (oficera WOP) do tego tragicznego zdarzenia doszło przez człowieka, który chciał nielegalnie przekroczyć granicę. Dotarł on do ujścia rzeki Łomianki, którą przepłynął, był pewny, że przepłynął rzekę Nysę Łużycką i znajduje się na terenie Niemiec. Idąc dalej natrafił na st. szer. Chłada,

którego zastrzelił z pistoletu TT i uciekł. Podczas dochodzenia znaleziono nad brzegiem Łomianki marynarkę, a w kieszeni bilet tramwajowy z Łodzi i grzebień z rudymi włosami. Na podstawie tych dowodów sprawca śmierci st. szer. Chłada został zidentyfikowany, ujęty i skazany. W miejscu zdarzenia przy granicy w rejonie miejscowości Żytowań czeka na renowację pomnik st. szer. Chłada.

Takich miejsc w Polsce mamy wiele, nie sposób o wszystkich dzisiaj przypomnieć.

Wspomnę jeszcze tylko żołnierzy kawalerzystów byłej Bałtyckiej Brygady WOP poległych w zasadzce zorganizowanej przez nacjonalistyczne oddziały UPA, gdzie uroczystości wraz z samorządem i Wójtem Gminy Baligród corocznie organizuje ZEiRSG, a także poległych żołnierzy z rąk banderowców w Komańczy i Jasielu, gdzie będę 13 czerwca na uroczystościach ku czci poległych, organizowanych jak co roku przez ZŻWP z Sanoka, grupujących wielu b. WOP-stów.

Na koniec przywołam tych wszystkich żołnierzy WOP, którzy w wyniku działania ustawy z dnia 16.12.2016 r. zostali pomówieni o niegodne pełnienie służby i w oczekiwaniu na wyroki ponieśli śmierć nie doczekawszy sprawiedliwości.

Pamiętajmy też o rodzinach — matkach, żonach, dzieciach — które dzieliły ciężar tej służby, często w ciszy, w samotności, z dumą i łzami jednocześnie.

Dzisiejsza Straż Graniczna niesie w sobie ten etos. To nie jest tylko zmiana munduru czy nazwy. To kontynuacja misji – misji pełnionej z takim samym sercem i oddaniem.

Niech to 80-lecie będzie nie tylko wspomnieniem przeszłości, ale również przypomnieniem, jak ważna jest służba dla wspólnego dobra.

Cześć i chwała żołnierzom Wojsk Ochrony Pogranicza!

Cześć poległym! Cześć żyjącym!